

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ БАЦКОВИЋ против СРБИЈЕ (бр. 2)

(Представка број 47600/17)

ПРЕСУДА

Члан 10. • Слобода изражавања • Изрицање новчане казне адвокату због непоштовања суда, у погледу изјава које је дао у свом писаном приговору на одлуку првостепеног суда којом је одбијен његов захтев за звршење пресуде • Подносилац представке је оптужио судије извршног суда за злоупотребу службеног положаја и својим исказима омаловажио тај суд, као и искуство, стручност и професионалне капацитете судије који поступа у његовом предмету • Делотворно судско преиспитивање изрицања новчане казне • Новчана казна није претерана и није имала последице по право подносиоца представке да се бави адвокатуром • Разлози које су домаћи судови навели су релевантни и довољни • Мешање „неопходно у демократском друштву”

Припремљено од стране Секретеријата. Не обавезује Суд.

СТРАЗБУР

08. април 2025. године

Ова пресуда ће постати правноснажна у околностима утврђеним у члану 44. став 2. Конвенције. Она може бити предмет редакцијских измена.

У предмету Бацковић против Србије (бр. 2),

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању Већа у саставу:

Ioannis Ktistakis, *председник*,

Peeter Roosma,

Lətif Hüseynov,

Darian Pavli,

Oddný Mjöll Arnardóttir,

Úna Ní Raifeartaigh,

Mateja Đurović, *судије,*

и Milan Blaško, *секретар Одељења,*

Имајући у виду:

представку против Републике Србије (број 47600/17) поднету Суду према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција”) од стране српског држављанина, господина Чедомира Бацковића (у даљем тексту: „подносилац”), 21. јуна 2017. године;

одлуку да се Влада Републике Србије (у даљем тексту: „Влада”) обавести о притужби у вези са правом подносиоца на слободу изражавања, и да се остатак представке прогласи недопуштеним;

Запажања страна у спору;

Након већања на затвореној седници одржаној 11. марта 2025. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

УВОД

1. Предметни случај се тиче права подносиоца на слободу изражавања у оквиру судског поступка према члану 10. Конвенције.

ЧИЊЕНИЦЕ

2. Подносилац је рођен 1956. године и живи у Сомбору. По занимању је адвокат. Подносиоца је заступао господин Ф. Бацковић, адвокат из Сурчина.

3. Владу је заступала госпођа З. Јадријевић Младар, њена заступница.

4. Чињенице предмета се могу сумирати на следећи начин.

5. Дана 13. октобра 2008. године, по тужби извесног С.К., Окружни суд у Сомбору је констатовао да је подносиоцу и још петнаестак лица истекао мандат одборника.

6. Уставни суд је 29. септембра 2011. године утврдио да је пресуда Окружног суда у Сомбору у супротности са изборним правима подносиоца и других лица, те је наложио Управном суду да исту измени у року од 30 дана.

7. Управни суд у Новом Саду је 18. новембра 2011. године преиначио предметну пресуду и одбио тужбу С.К.

8. Подносилац је 27. јануара 2012. године, у своје име и као правни заступник шест других заинтересованих лица, затражио извршење пресуде Управног суда, што је, између осталог, подразумевало и признање од стране општине Сомбор да су они и даље одборници.

9. Основни суд у Сомбору је 21. фебруара 2012. године, у поступку у коме је одлучивао судија појединац, одбио горенаведени захтев, утврдивши да пресуда Управног суда не представља извршну исправу у смислу члана 13. став 1. тачка (2) Закона о извршном поступку.

10. Дана 2. марта 2012. године, подносилац је уложио приговор против те одлуке. Он је навео да Основни суд није применио, или је погрешно применио, релевантне одредбе Закона о извршном поступку, те да неки од његових закључака немају основа у том закону.

11. Такође је тврдио следеће:

„Реч је о својеврсном „шалтерском” рестриктивном „тумачењу” Закона о извршном поступку, које нема основа ни у Уставу ни у законима. Ако је [то] резултат некаквог „искуства” или „праксе” суда ... онда су то „предратна” искуства и праксе које су погрешне и лоше, и које су сви релевантни органи прогласили погрешним и лошим, те су због тога промењене на законодавном нивоу и (требале би бити промењене) у кадровском погледу.

Другим речима, шалтерско деловање извршних судова – са катастрофалним последицама по права тужилаца, по дужину поступка и по правну сигурност у односу на странке и правну државу као такву – требало би бити ствар прошлости. Некакво наводно искуство и пракса из система за који се показало да је лош и да производи катастрофалне последице не представља предност – то је велики недостатак досадашњег вршења судијске функције на основу нових и суштински другачијих закона.

...

Напротив, извршни суд треба да уложи све разумне напоре како би извршио пресуду у коју су други суд (и странке) уложили године труда и трошкова, чак и ако правни генијалци и правне громаде извршног суда сматрају да би, у свој својој домишљатости, могли тобоже да саставе много бољу пресуду него њихове колеге из другог суда – пресуду која треба да буде извршена, а у погледу које извршни суд, са пиједестала апсолутног арбитра (злоупотребљавајући недостатак делотворног правног лека против својих пресуда), тражи иглу у пласту сена. Такав став апсолутно достиже ниво злоупотребе поверене функције.

... налаз првостепеног суда [у вези са Управним судом и његовом пресудом] је потпуна бесмислица, која једноставно није вредна даљег коментара. Било да је написана из злобе ... или услед недостатка знања, таква одлука и њено образложење неспојиве су са поступцима професионалног правосуђа у држави коју карактерише владавина права за какву се Србија представља.

Оспоравање како статуса, тако и стручности Управног суда (имајући у виду одакле долази) било би ... смешно да није тужно. ...”

12. Дана 7. марта 2012., Основни суд је, од стране истог судије појединца као и у одлуци од 21. фебруара 2012. године (видети став 9 горе), казнио подносиоца новчаном казном у износу од 100.000 српских динара ((RSD) – отприлике 910 евра (EUR) у предметно време) због непоштовања суда. Суд је утврдио следеће:

„У свом приговору [подносилац] је увредио суд, судије које су поступале у извршном поступку и судију који је донео оспорену одлуку, наводећи да „шалтерско рестриктивно тумачење Закона нема основа ни у Уставу ни у законима”, да је „шалтерско деловање извршних судова [произвело] катастрофалне последице по права тужилаца ... и по правну сигурност у односу на странке ... и да би требало бити ствар прошлости”, да „некакво наводно искуство и пракса из система за који се показало да је лош и да производи катастрофалне последице не представља предност – то је велики недостатак досадашњег вршења судијске функције”, да би „извршни судови требали да уложе све разумне напоре како би извршили пресуду ... чак и ако правни генијалци и правне громаде извршног суда сматрају да би ... могли тобоже да саставе много бољу пресуду” и тако даље.

Садржина приговора је била усмерена на вређање суда, судија који су поступали у извршном поступку и судије који је одлучивао о предмету, те се због тога новчаном казном кажњава правни заступник тужилаца, у складу са чл. 33. и 51. Закона о извршном поступку. Одлучујући о висини новчане казне, суд је узео у обзир оштрину увреда, као и чињеницу да их је изрекао правни заступник који се бави адвокатуром.”

13. Подносилац је 12. марта 2012. године уложио приговор, притом се позивајући на своју слободу изражавања и судску праксу Суда, тачније на пресуде *De Haes и Gijssels против Белгије* (од 24. фебруара 1997. године, *Извештаји о пресудама и одлукама* 1997-I); *Dalbaj против Румуније* ([BB], број 28114/95, ЕСЉП 1999-VI); *Krasulya против Русије* (број 12365/03, од 22. фебруара 2007. године); *Лепојућ против Србије* (број 13909/05, од 6. новембра 2007. године); и *Филиповић против Србије* (број 27935/05, од 20. новембра 2007. године). Он је тврдио да није имао намеру да било кога вређа, нити да је увреда уопште изречена. Он је навео да се приговор због којег је новчано кажњен није односио ни на једно лично својство дотичног судије нити на њен приватни живот. Њиме је само прокоментарисао, и то заслужено оштро, „недостатак квалитета” у вршењу судских функција у вези са конкретном судском одлуком. Он је тврдио да је тема била дозвољена и неопходна, односно да се односила на „(не)законитост одлуке, (не)примењивање Закона о извршном поступку и (не)професионалну примену закона од стране судије”. Такође је навео да судије у Србији треба да буду способни да направе разлику између изношења лажне тврдње, која је неопходан елемент увреде, и доношења вредносног суда.

14. Дана 4. септембра 2012. године, Основни суд у Сомбору (судска јединица у Апатину) делимично је поништио оспорену одлуку смањивши казну на износ од RSD 50.000 (отприлике EUR 425 у предметно време). Он је подржао преостале налазе наведене у одлуци, а нарочито онај да су наводи подносиоца представљали вређање суда као државног органа и предметног судије, јер је њима оспорена стручност и понижени су како судови, тако и судија, тиме нарушавајући углед судова. Даље је сматрао да је из приговора подносиоца било јасно да он није оспорио првостепену одлуку, већ је говорио о непрофесионализму, недостатку знања и недостатку достојанства суда и судије, чиме је несумњиво намеравао да омаловажи суд. Суд је сматрао да

слобода изражавања не укључује намеру да се вређају судови и судије које одлучују у одређеним предметима, те да се вређање суда не може дозволити под изговором слободе изражавања.

15. Подносилац је 28. децембра 2012. године поднео уставну жалбу Уставном суду. Он се притуживао, између осталог, да му је повређено право на слободу изражавања и поновио је своје раније тврдње (видети став 13. горе). Он се такође позвао на низ домаћих пресуда у којима је утврђено да разноразни изрази не представљају увреду, и тврдио да његови поднесци нису били ни близу таквих изрази. Такође се притуживао на недостатак непристрасности суда у контексту члана 6. Конвенције, јер га је исти судија, који се осећао увређеним, казнио због тога.

16. Дана 12. маја 2014. године, подносилац је платио казну.

17. Уставни суд је 29. децембра 2016. године одбацио уставну жалбу подносиоца. У релевантном делу одлуке наведено је следеће:

„Уставни суд ... указује на то да је слобода изражавања прихваћени темељ сваког демократског друштва, али да се, у складу са чланом 46. Устава, може ограничити уколико је то потребно, између осталог, ради заштите права и угледа других, о чему судови воде рачуна у сваком предмету. С обзиром на то и имајући у виду садржину уставне жалбе, Уставни суд сматра да су судови [који се баве предметом подносиоца] пружили јасно, довољно и уставно прихватљиво образложење за своје одлуке, које није било произвољно нити неразмотрено, нити су аргументи [садржани] у уставној жалби [подносиоца] могли довести до било какве сумње у погледу овакве одлуке.”

18. У периоду између 24. августа 2012. године и каснијег, неутврђеног датума, подносилац је обављао функцију помоћника министра правде Републике Србије.

РЕЛЕВАНТНИ ПРАВНИ ОКВИР И ПРАКСА

I. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО

A. Устав Републике Србије (објављен у „Службеном гласнику РС” („СГ РС”) – број 98/06)

19. Чланом 46. Устава јемчи се право на слободу мишљења и изражавања, као и слобода тражења, примања и ширења обавештења и идеја. Такође се утврђује да слобода изражавања може бити подложна ограничењима ако је то неопходно ради чувања ауторитета и непристрасности суда.

B. Закон о извршењу и обезбеђењу (објављен у „Службеном гласнику РС”, бр. 31/11, 99/11, 109/13, 55/14 и 139/14)

20. Члан 33. овог закона, у релевантном делу, прописује да ће суд изрећи новчану казну странци, учеснику у поступку или другом лицу које својим понашањем вређа суд. Новчана казна ће бити изречена на начин и под условима предвиђеним чланом 51. Закона.

21. Члан 51. прописује, између осталог, да се физичком лицу може изрећи новчана казна у износу од RSD 10.000 до RSD 200.000. У њему се даље наводе детаљи који се односе на изрицање и плаћање новчаних казни и подношење приговора против истих.

II. ДОМАЋА СУДСКА ПРАКСА

22. Уставни суд је у периоду од 26. новембра 2015. до 16. јуна 2022. године донео најмање седам пресуда које се односе на слободу изражавања. Једна од тих пресуда се односила на слободу изражавања адвоката приликом обраћања суду, при чему је Уставни суд, у том предмету, одбацио уставну жалбу. У шест других предмета, који се нису тicali слободе изражавања адвоката приликом обраћања суду, Уставни суд је утврдио повреду права на слободу изражавања.

ПРАВО

НАВОДНА ПОВРЕДА ЧЛАНА 10. КОНВЕНЦИЈЕ

23. Подносилац се притуживао да је сâмо изрицање новчане казне представљало повреду његовог права на слободу изражавања, како је предвиђено чланом 10. Конвенције, који гласи:

„1. Свако има право на слободу изражавања. Ово право укључује слободу поседовања сопственог мишљења, примања и саопштавања информација и идеја без мешања јавне власти и без обзира на границе. Овај члан не спречава државе да захтевају дозволе за рад телевизијских, радио и биоскопских предузећа.

2. Пошто коришћење ових слобода повлачи за собом дужности и одговорности, оно се може подвргнути формалностима, условима, ограничењима или казнама прописаним законом и неопходним у демократском друштву у интересу националне безбедности, територијалног интегритета или јавне безбедности, ради спречавања нереда или криминала, заштите здравља или морала, заштите угледа или права других, спречавања откривања обавештења добијених у поверењу, или ради очувања ауторитета и непристрасности судства.”

А. Допуштеност

24. Влада је тврдила да је представка очигледно неоснована. Она није оспорила да је новчана казна изречена подносиоцу представљала мешање у његово право на слободу изражавања, али је тврдила да је иста била у складу са законом, да је тежила легитимном циљу, којем је била сразмерна, и да је била неопходна у демократском друштву.

25. Подносилац је оспорио Владине тврдње у овом погледу.

26. Суд констатује да предметна притужба није ни очигледно неоснована нити недопуштена по било ком другом основу наведеном у члану 35. Конвенције. Према томе, она се мора прогласити допуштеном.

В. Основаност

1. Поднесци страна

(а) Подносилац представке

27. Подносилац је оспорио да су његови поднесци домаћим судовима били увредљиве природе, и тврдио да су исти представљали само вредносне судове фокусиране на „неправилно вођење” предметног поступка од стране судије који је поступао у извршном поступку. Он је навео да је само изражавао своје мишљење да је правосуђе у прошлости лоше функционисало, и да би требало боље да функционише у будућности. Он је тврдио да је образложење домаћих судова било недовољно и контрадикторно, и да нису испуњени критеријуми „неопходности у демократском друштву”. На крају је истакао да је одлуку о новчаној казни донео исти судија који се осетио увређеним његовим поднесцима (видети став 12. горе).

(b) Влада

28. Влада је тврдила да је спорно мешање било у складу са законом, да је тежило легитимном циљу, којем је било сразмерно, и да је било неопходно у демократском друштву. Она је навела да је, на основу своје богате судске праксе у погледу слободе изражавања у судским поступцима (видети став 22. горе), Уставни суд такође утврдио да право подносиоца на слободу изражавања није повређено.

29. Влада је навела да је приговор подносиоца садржао бројне увреде на рачун суда и судија, вређајући њихов карактер и интелигенцију и омаловажавајући њихово правно искуство, знање и рад. Она је тврдила да је тон подносиоца био циничан и саркастичан, а његове речи претеће природе, што подносилац није негирао. Она је тврдила да је изјава подносиоца да би дотичне судије требало сменили, што имплицира да би исти требало да изгубе посао, била посебно забрињавајућа с обзиром на политичке позиције подносиоца у предметно време – као одборника Општине Сомбор, а касније и као помоћника министра правде (видети став 18. горе). Таква изјава је посебно штетно утицала на ауторитет и непристрасност судова, и представљала је напад на непристрасност судске функције.

30. Влада је такође навела да је тврдња подносиоца да су радње и налази суда „апсолутно достигли ниво злоупотребе службеног положаја” представљала директну оптужбу за кривичну одговорност предметног судије, која је изречена без икаквих доказа у том погледу, што је чини неоправданим нападом на личност.

31. Влада је навела да је подносилац, као правни заступник више појединаца, укључујући и њега самог, имао посебне дужности приликом обраћања суду и судијама, те да је његова слобода изражавања у том погледу била ограниченија него што би била за обичну странку у поступку.

2. Оцена Суда

(a) Постојање мешања

32. Држава не оспорава да је изрицање новчане казне подносиоцу, због навода које је изнео у свом приговору поднетом домаћем суду, представљало мешање у његово право на слободу изражавања које се јемчи чланом 10. став 1. Суд не види разлог да сматра другачије.

(b) Оправданост мешања

33. Мешање би било у супротности са чланом 10. Конвенције осим у случају да је „прописано законом”, ако се истим тежи једном или више легитимних циљева наведених у члану 10. став 2. и ако је било „неопходно у демократском друштву” зарад постизања таквог циља или циљева (видети *Lešnik против Словачке*, број 35640/97, став 42, ЕСЉП 2003-IV).

(i) „Прописано законом”

34. Суд констатује да је предметно мешање имало правни основ, односно члан 46. Устава (видети ст. 17. и 19. горе), и чл. 33. и 51. Закона о извршном поступку (видети став 12, и ст. 20–21 горе). Сходно томе, предметно мешање је прописано законом у смислу члана 10. став 2. Конвенције.

(ii) Легитиман циљ

35. Суд констатује да је новчана казна изречена подносиоцу, у вези са његовим поднесцима који су се односили на судију домаћег суда који је одлучивао у његовом предмету и самим домаћим судовима, тежила легитимном циљу чувања ауторитета правосуђа у смислу члана 10. став 2. Конвенције (видети *Žugić против Хрватске*, број 3699/08, став 42, од 31. маја 2011. године).

(iii) „Неопходно у демократском друштву”

(α) Релевантна начела

36. Општа начела у вези са питањем да ли је предметно мешање било „неопходно у демократском друштву” добро су утврђена у судској пракси Суда и могу се сажети на следећи начин (видети, међу многим другим изворима, *Perinçek против Швајцарске* [BB], број 27510/08, ст. 196-97, ЕСЉП 2015 (изводи); *Delfi AS против Естоније* [BB], број 64569/09, став 131, ЕСЉП 2015; и *NIT S.R.L. против Републике Молдавије* [BB], број 28470/12, став 177, од 5. априла 2022. године):

„(i) Слобода изражавања представља један од суштинских темеља демократског друштва и један од основних услова за његов напредак и развој сваког појединца. У складу са ставом 2. члана 10, он се примењује не само на „обавештења” или „идеје” које су позитивно примљене или које се сматрају неувредљивим или као питање равнодушности, већ и на оне које вређају, шокирају или узнемиравају. Такви су захтеви плурализма, толеранције и широких схватања без којих нема „демократског друштва”. Као што је наведено у члану 10, ова слобода подлеже изузецима, који се ... међутим, морају строго тумачити, док потреба за било каквим ограничењима мора бити убедљиво утврђена ...

(ii) Придев „неопходно”, у смислу члана 10. став 2, имплицира постојање „хитне друштвене потребе”. Државе уговорнице имају одређено поље слободне процене приликом процењивања да ли таква потреба постоји, али таква процена иде руку под руку са европским надзором, обухватајући како законодавство, тако и одлуке које га примењују, чак и оне које доноси независни суд. Суд је стога овлашћен да донесе коначну одлуку о томе да ли је „ограничење” помирљиво са слободом изражавања која се јемчи чланом 10.

(iii) Задатак Суда, у вршењу своје надзорне надлежности, није да заузме место надлежних националних органа, већ да преиспита, у складу са чланом 10, одлуке које су такви органи донели у складу са својим овлашћењем процењивања. Ово не значи да је такав надзор ограничен на утврђивање да ли је Тужена држава разумно, пажљиво и у доброј намери користила своје дискреционо право; оно што Суд треба да уради јесте да сагледа мешање на које се жали у светлу случаја у целини, и да утврди да ли је оно било „сразмерно легитимном циљу коме се тежи” и да ли су разлози које су национални органи навели да би такво мешање оправдали „релевантни и довољни”... Чинећи то, Суд мора да се увери да су национални органи применили стандарде који су били у складу са начелима садржаним у члану 10. и, штавише, да су се ослањали на прихватљиву процену релевантних чињеница ...”

37. Општа начела за процену неопходности мешања у остваривање права на слободу изражавања, у предметима који се воде због непоштовања суда, поново су наведени у пресуди *Radobuljac против Хрватске* (број 51000/11,

ст. 56–61, од 28. јуна 2016. године). Конкретно, посебна улога адвоката, која је кључна за ефективно функционисање правичног спровођења правде, даје им одређену слободу у погледу аргумената које користе на суду јер имају дужност да ревностно бране интересе својих клијената (*ibid.* ст. 60–61.). Суд такође понавља да слобода изражавања адвоката у судници није неограничена и да су одређени интереси, као што је ауторитет правосуђа, довољно важни да оправдају ограничења тог права (видети *Kyprianou против Kипра* [BV], број 73797/01, став 174, ЕСЉП 2005-ХИИ, и *Radobuljac*, цитиран горе, став 58. *in fine*). Судови би требало да буду заштићени од тешких штетних напада који су у основи неутемељени, нарочито с обзиром на чињеницу да судије које су критиковане подлежу дужности уздржавања и дискреције која их спречава да одговоре (видети *Morice против Француске* [BV], број 29369/10, став 128, ЕСЉП 2015; видети такође *Prager и Oberschlick против Аустрије*, од 26. априла 1995. године, став 34, Серија А бр. 313, и *Radobuljac*, цитиран горе, став 54.). Мора се направити јасна разлика између критике и увреде. Уколико је једина намера било ког облика изражавања вређање суда или чланова тог суда, одговарајуће санкционисање таквог понашања начелно не би представљало кршење члана 10. Конвенције (*ibid.*, став 61. *in fine*; видети такође *Skalka против Пољске*, број 43425/98, ст. 39–42, од 27. маја 2003. године, и *Kincses против Мађарске*, број 66232/10, став 33, од 27. јануара 2015. године). Приликом прављења разлике између ова два облика изражавања, примедбе се морају сагледати у светлу предмета у целини, узимајући у обзир њихов садржај и контекст у коме су изнесене (видети *Pisanski против Хрватске*, број 28794/18, став 69. *in fine*, од 4. јуна 2024. године).

(В) Примена ових начела на предметни случај

38. Враћајући се на предметни случај, Суд констатује да је мешање у право на слободу изражавања подносиоца настало као последица изрицања новчане казне од стране домаћих судова због навода које је подносилац изнео у свом приговору на одлуку Основног суда у Сомбору од 21. фебруара 2012. године којом се одбацује његов захтев за извршење (видети ст. 8, 9. и 12. горе). Суд такође констатује да је подносилац поступао у својству правног заступника неколико других лица у поступку везаном за избор одборника, и да је његов приговор припремљен у том својству. То значи да су, за разлику од критика изнесених, на пример, у медијима, примедбе подносиоца изнете у контексту интерне комуникације између њега као адвоката и суда, са чиме шири јавност није била упозната (видети *Radobuljac*, став 62, и *Pisanski*, став 70, оба цитирана горе).

39. Суд даље констатује да је у својој одлуци од 7. марта 2012. године домаћи суд утврдио да су изјаве подносиоца дате у његовом приговору имале за циљ вређање суда, судија који су поступали у извршном поступку и судије који је одлучивао о предмету (видети став 12. горе). Тај налаз је потврдио и другостепено веће истог суда у својој одлуци од 4. септембра 2012. године. Веће је такође утврдило да се из приговора подносиоца јасно може видети да он није оспорио првостепену одлуку, већ је говорио о непрофесионализму, недостатку знања и недостатку достојанства суда и судије, чиме је несумњиво намеравао да омаловажи суд. Суд је даље испитао право подносиоца на слободу изражавања и утврдио да оно не укључује вређање судова и судија који одлучују у одређеним предметима (видети став 14. горе). Уставни суд је такође испитао уставну жалбу подносиоца и оспорене одлуке, узимајући у обзир право на слободу изражавања (видети став 17. горе).

40. Суд констатује да је подносилац, у предметном случају, описао оспорено тумачење Закона о извршном поступку као „шалтерско” тумачење које је имало „катастрофалне последице”, етикетирајући искуство и праксу из које је такво тумачење могло проистећи као погрешне и лоше, и навести да кадрови који примењују такву праксу требају бити замењени. Извргавао је руглу професионализам судија извршног суда називајући их „правним генијалцима” и „правним громадама” позивајући се на њихову „домишљатост”, и тврдио да је њихово понашање представљало злоупотребу поверене функције. Он је навео да је оспорена одлука „потпуна бесмислица”, која је била резултат или злонамерности или незнања, и да је у сваком случају била непрофесионална (видети став 11. горе). Суд примећује да је оспорена одлука донета у поступку у коме је одлучивао судија појединац (видети став 9. горе) и да су примедбе подносиоца стога имале лични аспект, односно да се могу тумачити као да су биле усмерене искључиво на судију који одлучује у његовом предмету.

41. Суд констатује да предметни случај има сличности са предметом *A. против Финске* ((одл.), број 44998/98, од 8. јануара 2004. године), где је подносиоцу представке изречено упозорење због његових изјава омаловажавајуће природе поднетих у писаној жалби у вези са председавајућим судијом; предметом *Žugić* (цитираним горе), где је у жалби подносиоца представке коришћен језик који имплицира да је судија као особа арогантан и неспособан да обавља судијску дужност; и предметом *Kincses* (цитираним горе), где је подносилац представке, у свом обавештењу о подношењу жалбе, довео у питање професионалну компетентност судије. Суд даље констатује да се предметни случај такође разликује од предмета *Lutgen против Луксембурга* (број 36681/23, ст. 8. и 69, од 16. маја 2024. године) и *Radobuljac* (цитиран горе, ст. 10. и 66.), где је Суд сматрао да се тврдња адвоката да је понашање судије у поступку било „апсолутно неприхватљиво”, заједно са изјавом да су одржана рочишта била „без суштине”, не може окарактерисати као увредљива у смислу члана 10. Конвенције.

42. Суд констатује да изјаве подносиоца у предметном случају, уобличене као омаловажавајуће и дрске, нису само критиковале образложење одлуке од 21. фебруара 2012. године и начин на који је судија који је поступао у предмету водио поступак, већ такође, како су већ утврдили домаћи судови, представљају омаловажавање суда и искуства, стручности и професионалних капацитета судије који поступа у предмету, имплицирајући да је дотични судија незналица и неспособан (видети *Žugić*, цитиран горе, став 47; упоредити са *Radobuljac*, став 66, и *Pisanski*, став 71, оба цитирана горе). Њима су судије суда такође оптужене за злоупотребу службеног положаја, описујући налазе суда као „бесмислице” и „тужне” (видети став 11. горе). Ништа не говори у прилог томе да подносилац није могао да изнесе свој приговор на образложење оспорене одлуке без употребе таквог језика, као што је то учинио у делу свог приговора (видети став 10. горе; видети такође *Žugić*, став 47. *in fine*, и *Kincses*, став 40, оба цитирана горе). Имајући у виду саме примедбе, Суд не сматра неразумном оцену домаћих судова који су, у сваком случају, у бољем положају да разумеју и цене језик који се користи.

43. Суд понавља да су правичност поступка, дате процедуралне гаранције и природа и тежина изречених казни фактори које треба узети у обзир приликом процене сразмерности мешања у право на слободу изражавања која се јемчи чланом 10. (видети *Kyprianou*, цитиран горе, став 171. *in fine*, као и изворе цитиране у њему). Одсуство делотворног судског преиспитивања може подржати налаз о кршењу члана 10. (видети *Saygılı u Seyman против Турске*, број 51041/99, ст. 24–25, од 27. јуна 2006. године, и *Baka против Мађарске* [BB], број 20261/12, став 161, од 23. јуна 2016. године).

44. Сасвим независно од чињенице да је подносилац изнео притужбу у погледу правичности поступка пред Уставним судом у контексту члана 6. Конвенције (видети став 15. горе), а не у контексту члана 10. као што је то учинио пред Судом, Суд констатује да је, иако је одлуку о новчаном кажњавању подносиоца заиста донео исти судија који се осећао лично увређеним примедбама подносиоца, дошло до ефективног судског преиспитивања одлуке којом му је изречена новчана казна због непоштовања суда (упоредити са *Saygılı u Seyman*, цитираним горе, став 25.). Подносилац је могао да оспори и јесте оспорио ту одлуку, коју су потом потврдиле друге судије у оквиру другостепеног већа, чије је образложење на крају прихватио и Уставни суд (видети ст. 14. и 17. горе).

45. Суд на крају констатује да је подносилац кажњен новчаном казном у износу од RSD 50.000 (приближно EUR 425 у предметно време). Новчана казна је била на доњем крају примењиве скале наведене у члану 51. Закона о извршном поступку (видети став 21. горе; видети такође, *mutatis mutandis*, *Lešnik*, цитиран горе, став 63.) и није имала последице по право подносиоца да се бави својом професијом (видети, *mutatis mutandis*, *Kincses*, цитиран горе, став 42.). Овај случај се стога може разликовати од предмета *Nikula против Финске* (број 31611/96, ЕСЉП 2002-II) и *Skalka* (цитираног горе), у којима су подносиоцима представке изречене кривичне санкције, блажа и тешка казна затвора (видети, *mutatis mutandis*, *Kincses*, цитиран горе, став 42.), или од *Pais Pires de Lima против Португала* (бр. 70465/12, став 67, од 12. фебруара 2019. године), у којем је подносиоцу представке наложено да плати дотичном судији износ од EUR 50.000 на име накнаде. Суд, стога, не сматра да је предметна новчана казна била претерана (видети *Kincses*, цитиран горе, ст. 9. и 42.).

46. Имајући у виду горе наведено, и узимајући у обзир да су националне власти у бољој позицији од Суда да разумеју и цене изразе подносиоца и да имају одређено поље слободне процене у таквим стварима, Суд сматра да су разлози које су домаћи судови навели у прилог својих одлука били „релевантни и довољни” да оправдају мешање, као и да новчана казна изречена подносиоцу није била несразмерна легитимном циљу којем се тежило, односно чувању ауторитета правосуђа. Због тога се мешање у право на слободу изражавања подносиоца може разумно сматрати „неопходним у демократском друштву”.

47. Сходно томе, није дошло до повреде члана 10. Конвенције.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД,

1. *Проглашава*, једногласно, представку допуштеном;

2. *Утврђује*, са пет гласова за и два против, да није дошло до повреде члана 10. Конвенције.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми 8. априла 2025. године, у складу са правилом 77. ст. 2. и 3. Пословника Суда.

У складу са чланом 45. став 2. Конвенције и Правилем 74. став 2. Пословника Суда, издвојено мишљење судија Hüseynov и Pavli је приложено уз ову пресуду.

ЗАЈЕДНИЧКО ИЗДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ СУДИЈА
HÜSEYNOV И PAVLI

1. Уз дужно поштовање, нисмо се сложили са закључком већине да у предметном случају није дошло до повреде члана 10. Конвенције. По нашем мишљењу, коментари подносиоца, иако оштро формулисани и понекад саркастични, нису прешли границе дозвољене критике једног адвоката који брани правне интересе својих клијената. Коментари о којима је реч су били укључени у формалну жалбу вишем суду, и стога нису били намењени општој јавности. Упркос оштром језику који је употребљен, критика је у суштини била усмерена на правну ваљаност пресуде нижег суда, није представљала неоправдани напад на личност и није се могло сматрати да је имала искључиву намеру да увреди дотичног судију. Чини се да домаћи судови, приликом испитивања случаја, нису правилно проценили примедбе подносиоца у контексту у којем су изнете.

2. Такође је релевантно да подносилац није био само адвокат који је заступао себе и друге у предметном поступку, већ је био и службеник локалне самоуправе који није био у могућности да обавља своје функције током дужег временског периода, упркос томе што су Уставни суд и Апелациони суд донели одлуке које су повољне у његовом случају. Ове пресуде су остале неизвршене од стране националног правног система још неколико месеци након њиховог доношења. Горе наведене околности су сигурно изазвале разумљиву фрустрацију подносиоца и његових клијената.

3. Чини се да се већина ослањала на низ донекле застареле судске праксе како би подржала своје тврдње да није било кршења. По нашем мишљењу, и имајући у виду чињенице случаја у целини, налаз о повреди члана 10. био би конзистентнији са недавном судском праксом Суда о непоштовању суда у вези са изјавама адвоката у формалним процедуралним поднесцима (видети, нарочито, *Radobuljac против Хрватске*, број 51000/11, од 28. јуна 2016. године; *Ceferin против Словеније*, број 40975/08, од 16. јануара 2018. године; *Lutgen против Луксембурга*, број 36681/23, од 16. маја 2024. године; и *Pisanski против Хрватске*, број 28794/18, од 4. јуна 2024. године).